

QUẢN LÝ TIỀN THU TỪ XỬ PHẠT VI PHẠM HÀNH CHÍNH, CHỨNG TỪ THU, NỘP TIỀN PHẠT - QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT, THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Nguyễn Thị Minh Phương¹

Tóm tắt: Một trong những nội dung được Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 “luật hóa” là nội dung về quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt. Thực tiễn thực hiện quy định pháp luật về quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt cho thấy, bên cạnh những kết quả đạt được, còn có những khó khăn, vướng mắc cần tiếp tục kịp thời được tháo gỡ, góp phần nâng cao hiệu quả thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính.

Từ khóa: Tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính; Quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính; Chứng từ thu, nộp tiền phạt.

Nhận bài: 10/4/2019; Hoàn thành biên tập: 05/6/2019; Duyệt đăng: 10/7/2019.

Abstract: The Law on handling administrative violations in 2012 focuses on legalizing management of receipts, fines and other money sources collected from sanctioning administrative violation. Current practical situation shows that, besides the achieved results, there are still many inconveniences, difficulties and obstacles. Therefore, it is necessary to take more appropriate measures in order to improve the effectiveness of the law on handling administrative violations.

Key words: Money obtained by administrative violations, managing money obtained by administrative violations, receipt, fines.

Date of receipt: 10/4/2019; Date of revision: 05/6/2019; Date of approval: 10/7/2019.

1. Quy định pháp luật về quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt

Xử phạt vi phạm hành chính là việc người có thẩm quyền xử phạt áp dụng hình thức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả đối với cá nhân, tổ chức thực hiện hành vi vi phạm hành chính theo quy định của pháp luật về xử phạt vi phạm hành

chính². Theo đó, phạt tiền và tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính là một trong năm hình thức xử phạt được quy định trong Luật xử lý vi phạm hành chính (XLPVHC)³, trong đó, phạt tiền được quy định và áp dụng là hình thức xử phạt chính. Tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính được quy định và áp dụng là hình thức xử phạt chính hoặc hình thức xử phạt bổ sung.

¹ Thạc sỹ, Phó Cục trưởng Cục Quản lý xử lý vi phạm hành chính và theo dõi thi hành pháp luật, Bộ Tư pháp.

² Khoản 2 Điều 2 Luật XLPVHC.

³ Điều 21 Luật XLPVHC quy định:

“1. Các hình thức xử phạt vi phạm hành chính bao gồm:

a) Cảnh cáo;

b) Phạt tiền;

c) Tước quyền sử dụng giấy phép, chứng chỉ hành nghề có thời hạn hoặc đình chỉ hoạt động có thời hạn;

d) Tịch thu tang vật vi phạm hành chính, phương tiện được sử dụng để vi phạm hành chính (sau đây gọi chung là tang vật, phương tiện vi phạm hành chính);

d) Trục xuất.

2. Hình thức xử phạt quy định tại điểm a và điểm b khoản 1 Điều này chỉ được quy định và áp dụng là hình thức xử phạt chính. Hình thức xử phạt quy định tại các điểm c, d và d khoản 1 Điều này có thể được quy định là hình thức xử phạt bổ sung hoặc hình thức xử phạt chính.

3. Đối với mỗi vi phạm hành chính, cá nhân, tổ chức vi phạm hành chính chỉ bị áp dụng một hình thức xử phạt chính; có thể bị áp dụng một hoặc nhiều hình thức xử phạt bổ sung quy định tại khoản 1 Điều này. Hình thức xử phạt bổ sung chỉ được áp dụng kèm theo hình thức xử phạt chính”.

Phạt tiền là hình thức xử phạt được áp dụng phổ biến. Nhà nước buộc cá nhân, tổ chức có hành vi vi phạm hành chính bị xử phạt vi phạm hành chính phải nộp một khoản tiền nhất định vào ngân sách nhà nước. Theo quy định tại khoản 1 Điều 83 Luật XLVPHC thì tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính bao gồm các loại tiền sau:

Thứ nhất, tiền nộp phạt vi phạm hành chính.

Thứ hai, tiền nộp do chậm thi hành quyết định xử phạt tiền.

Để thu tiền xử phạt vi phạm hành chính, thi trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày nhận được quyết định xử phạt, cá nhân, tổ chức bị xử phạt phải nộp tiền phạt tại Kho bạc Nhà nước hoặc nộp vào tài khoản của Kho bạc Nhà nước được ghi trong quyết định xử phạt. Nếu quá thời hạn này thì sẽ bị cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt và cứ mỗi ngày chậm nộp phạt thì cá nhân, tổ chức vi phạm phải nộp thêm 0,05% trên tổng số tiền phạt chưa nộp. Cơ quan thi hành cần căn cứ vào quyết định xử phạt để tính và thu tiền chậm nộp phạt⁴.

Thứ ba, tiền bán, thanh lý tang vật, phương tiện vi phạm hành chính bị tịch thu và các khoản tiền khác.

Để thực hiện thu tiền phạt vào ngân sách nhà nước, pháp luật xử lý vi phạm hành chính cũng quy định cụ thể về hình thức thu, nộp tiền phạt⁵. Theo đó, cá nhân, tổ chức vi phạm thực hiện việc nộp tiền phạt theo một trong bốn hình thức sau:

(1) Nộp trực tiếp tại Kho bạc nhà nước hoặc ngân hàng thương mại nơi Kho bạc nhà nước ủy nhiệm thu tiền phạt được ghi trong quyết định xử phạt.

(2) Nộp trực tiếp hoặc chuyển khoản vào tài khoản của Kho bạc nhà nước được ghi trong quyết định xử phạt.

(3) Nộp phạt trực tiếp cho người có thẩm quyền xử phạt trong trường hợp xử phạt vi phạm hành chính không lập biên bản theo quy định tại khoản 1 Điều 56 Luật XLVPHC, trường hợp xử phạt vi phạm hành chính tại vùng sâu, vùng xa, biên giới, miền núi mà việc đi lại gặp khó khăn, trường hợp xử phạt trên biển hoặc ngoài giờ hành chính quy định tại khoản 2 Điều 87 Luật XLVPHC hoặc nộp trực tiếp cho cảng vụ hoặc đại diện cảng vụ hàng không đối với trường hợp người bị xử phạt là hành khách quá cảnh qua lãnh thổ Việt Nam để thực hiện chuyến bay quốc tế xuất phát từ lãnh thổ Việt Nam; thành viên tổ bay làm nhiệm vụ trên chuyến bay quá cảnh qua lãnh thổ Việt Nam; thành viên tổ bay của hãng hàng không nước ngoài thực hiện chuyến bay quốc tế xuất phát từ lãnh thổ Việt Nam.

(4) Nộp tiền phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ vào Kho bạc nhà nước thông qua dịch vụ bưu chính công ích⁶.

Bên cạnh đó, pháp luật cũng quy định cụ thể, chi tiết về thủ tục thu, nộp tiền phạt vi phạm hành chính và thủ tục thu tiền nộp do chậm thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính⁷.

Theo quy định tại khoản 2 Điều 83 Luật XLVPHC thì "*Tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính phải nộp toàn bộ vào ngân sách nhà nước và được quản lý, sử dụng theo đúng quy định của pháp luật về ngân sách nhà nước*".

Chúng từ thu, nộp tiền phạt vi phạm hành chính được thực hiện theo các văn bản pháp luật về xử lý vi phạm hành chính. Theo đó, "*chúng từ*

⁴ Khoản 1 Điều 78 Luật XLVPHC.

⁵ Điều 10 Nghị định số 81/2013/NĐ-CP ngày 19/7/2013 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật XLVPHC (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 97/2017/NĐ-CP).

⁶ Hình thức thu, nộp tiền phạt mới được bổ sung tại Nghị định số 97/2017/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 81/2013/NĐ-CP trên cơ sở thực hiện nhiệm vụ được Chính phủ giao tại Nghị quyết số 10/NQ-CP ngày 07/01/2016 về phiên họp Chính phủ thường kỳ tháng 1 năm 2016.

⁷ Xem khoản 2, 3, 4, 5, 6, 7 và 8 Điều 10 Nghị định số 81/2013/NĐ-CP (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 97/2017/NĐ-CP); Điều 4, Điều 5 Thông tư số 153/2013/TT-BTC ngày 31/10/2013 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về thủ tục thu, nộp tiền phạt, biên lai thu tiền phạt và kinh phí từ ngân sách nhà nước bảo đảm hoạt động của các lực lượng xử phạt vi phạm hành chính (được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 105/2014/TT-BTC ngày 07/8/2014 của Bộ trưởng Bộ Tài chính).

thu, nộp tiền phạt được quản lý theo quy định của Chính phủ¹⁸.

2. Thực trạng quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt

Thời gian qua, công tác quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt đã đạt được những kết quả sau:

Thứ nhất, tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính vào ngân sách nhà nước là rất lớn. Theo Báo cáo số 09/BC-BTP ngày 08/01/2018 của Bộ Tư pháp tổng kết thi hành Luật XLVPHC về tình hình xử phạt vi phạm hành chính cho thấy số vụ vi phạm hành chính đã phát hiện là 6.789.227 vụ việc, tổng số vụ việc đã xử phạt là 28.493.927 vụ việc (chiếm 77,45% số vụ vi phạm), trong đó, tổng số tiền phạt thu được là 38.543.430.058.702 đồng. Tiền thu được từ bán, thanh lý tang vật, phương tiện bị tịch thu là 1.658.712.091.597 đồng, cụ thể như sau⁹:

Năm 2014: Tiền phạt thu được: 11.883.944.685.169 đồng. Tiền thu được từ bán, thanh lý tang vật, phương tiện bị tịch thu: 383.744.281.055 đồng.

Năm 2015: Tiền phạt thu được: 8.515.914.534.928 đồng. Tiền thu được từ bán, thanh lý tang vật, phương tiện bị tịch thu: 533.025.143.498 đồng.

Năm 2016: Tiền phạt thu được: 12.674.747.484.808 đồng. Tiền thu được từ bán, thanh lý tang vật, phương tiện bị tịch thu: 532.142.482.026 đồng.

- Năm 2017 (06 tháng): Tiền phạt thu được: 5.468.823.353.797 đồng. Tiền thu được từ bán, thanh lý tang vật, phương tiện bị tịch thu: 209.800.185.018 đồng.

- Năm 2018¹⁰, tổng số vụ việc vi phạm hành

chính bị phát hiện 6.623.670 vụ việc. Tổng số vụ việc vi phạm đã bị xử phạt 6.229.941 vụ việc, chiếm khoảng 94% tổng số vụ việc vi phạm bị phát hiện. Trong đó, tổng số tiền phạt thu được 6.523.321.444.249 đồng. Tổng số tiền thu được từ bán, thanh lý tang vật, phương tiện bị tịch thu 801.425.553.556 đồng.

Thứ hai, Nhà nước đã có sự quan tâm, đầu tư kinh phí ngân sách nhà nước cho công tác xử lý vi phạm hành chính, cụ thể:

- Quy định cụ thể nội dung chi và mức chi, bảo đảm hoạt động của các lực lượng xử phạt¹¹ với sáu đầu mục chi thuộc các khoản chi chung: (i) Chi tuyên truyền, phổ biến pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính; (ii) Chi công tác phí, chi hội nghị sơ kết, tổng kết, tập huấn công tác xử phạt vi phạm hành chính; (iii) Chi mua sắm trang thiết bị, sửa chữa công cụ, phương tiện phục vụ trực tiếp cho hoạt động của các lực lượng xử phạt; (iv) Chi xăng dầu cho phương tiện để kiểm tra, bắt giữ, dẫn giải, bảo vệ đối tượng và tang vật vi phạm; chi thông tin liên lạc, văn phòng phẩm, in ấn tài liệu phục vụ cho hoạt động của các lực lượng xử phạt; (v) Chi khen thưởng cho các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong công tác xử phạt vi phạm hành chính; (vi) Chi bồi dưỡng làm đêm, làm thêm giờ. Bên cạnh đó, kinh phí ngân sách nhà nước cũng bảo đảm cho các khoản chi đặc thù, bao gồm chi phí mua tin (nếu có) và chi phụ cấp cho lực lượng trực tiếp xử phạt theo chính sách chế độ do cơ quan nhà nước có thẩm quyền ban hành (nếu có).

- Quy định quản lý và sử dụng kinh phí thực hiện chế độ áp dụng biện pháp xử lý hành chính giáo dục tại xã, phường, thị trấn¹². Quy định quản

⁹ Xem khoản 2 Điều 83 Luật XLVPHC, Điều 11 Nghị định số 81/2013/NĐ-CP.

¹⁰ Số liệu được tổng hợp từ năm 2014-thời điểm cơ quan quản lý nhà nước về xử lý vi phạm hành chính được thành lập (Cục Quản lý xử lý vi phạm hành chính và theo dõi thi hành pháp luật, Bộ Tư pháp); thời điểm trước đó, một số Bộ, ngành, địa phương chưa tiến hành tổng hợp số liệu.

¹¹ Xem Báo cáo số 82/BC-BTP ngày 22/3/2019 của Bộ Tư pháp báo cáo công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính năm 2018.

¹² Xem Điều 11 Thông tư số 153/2013/TT-BTC ngày 31/10/2013 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về thủ tục thu, nộp tiền phạt, biên lai thu tiền phạt và kinh phí từ ngân sách nhà nước bảo đảm hoạt động của các lực lượng xử phạt vi phạm hành chính (được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 105/2014/TT-BTC).

¹³ Thông tư số 193/2014/TT-BTC ngày 12/12/2014 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định quản lý và sử dụng kinh phí thực hiện chế độ áp dụng biện pháp xử lý hành chính giáo dục tại xã, phường, thị trấn.

lý và sử dụng kinh phí thực hiện chế độ áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc và tổ chức cai nghiện ma túy bắt buộc tại cộng đồng¹³.

- Quy định việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước cho công tác quản lý nhà nước về thi hành pháp luật xử lý vi phạm hành chính, trong đó quy định tới 18 nội dung chi với các mức chi cụ thể¹⁴. Quy định việc quản lý và sử dụng kinh phí bảo đảm trật tự an toàn giao thông¹⁵.

Thứ ba, pháp luật hiện hành đã có hướng dẫn về hoàn trả tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính theo quyết định của cơ quan nhà nước có thẩm quyền. Trong đó nêu cụ thể về nguồn hoàn trả và thủ tục hoàn trả.

Thứ tư, cơ quan nhà nước có thẩm quyền đã có quy định cụ thể về các loại biên lai thu tiền phạt; Hình thức, nội dung biên lai thu tiền phạt; Tổ chức in, phát hành, quản lý, sử dụng biên lai thu tiền phạt, tạo điều kiện thuận lợi cho cơ quan, người có thẩm quyền và cá nhân, tổ chức bị xử phạt vi phạm hành chính trong việc thu, nộp tiền phạt.

Bên cạnh những kết quả đạt được như đã nêu trên, công tác quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt còn có những khó khăn, vướng mắc.

Thứ nhất, việc ban hành văn bản hướng dẫn quy định việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước cho công tác quản lý nhà nước về thi hành pháp luật xử lý vi phạm hành chính còn chậm:

Luật XLVPHC có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01/7/2013, trừ các quy định liên quan đến việc áp dụng các biện pháp xử lý hành chính do Tòa án nhân dân xem xét, quyết định thì có hiệu lực kể từ ngày 01/01/2014. Trong khi đó, suốt một thời gian dài (hơn ba năm, từ tháng 7 năm 2013 đến đầu năm 2017), một số nội dung chi đặc

thù trong xử lý vi phạm hành chính chưa được quy định, bố trí kinh phí để triển khai thực hiện như: (i) Hoạt động kiểm tra, đánh giá văn bản, tài liệu trong hồ sơ xử phạt vi phạm hành chính bao gồm: biên bản vi phạm hành chính, quyết định xử phạt vi phạm hành chính, biên bản tạm giữ, quyết định cưỡng chế; (ii) Hoạt động kiểm tra, đánh giá các văn bản, tài liệu trong hồ sơ đề nghị áp dụng các biện pháp xử lý hành chính có nội dung phức tạp, phạm vi rộng, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích hợp pháp của cá nhân bị áp dụng biện pháp xử lý hành chính; (iii) Chi mua, thuê trang thiết bị phục vụ cho công tác quản lý nhà nước về thi hành pháp luật xử lý vi phạm hành chính; (iv) Hoạt động công bố kết quả xử lý hồ sơ xử lý vi phạm hành chính trái pháp luật trên các phương tiện thông tin đại chúng... Điều này làm ảnh hưởng không nhỏ tới hiệu quả quản lý nhà nước về xử lý vi phạm hành chính.

Thứ hai, kinh phí phục vụ cho công tác quản lý xử lý vi phạm hành chính nói chung, công tác xử phạt vi phạm hành chính nói riêng còn hạn chế:

Số tiền thu được từ xử phạt vi phạm hành chính nộp vào ngân sách nhà nước hàng năm là rất lớn. Trong khi đó, số kinh phí của ngân sách đầu tư trở lại cho hoạt động này còn hạn chế. Các đầu mục chi và mức chi cho công tác xử lý vi phạm hành chính chưa nhiều như hiện nay ngoài việc bảo đảm cho các khoản chi đặc thù, Thông tư số 153/2013/TT-BTC ngày 31/10/2013 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về thủ tục thu, nộp tiền phạt, biên lai thu tiền phạt và kinh phí từ ngân sách nhà nước bảo đảm hoạt động của các lực lượng xử phạt vi phạm hành chính mới chi quy định sáu đầu mục chi thuộc các khoản chi chung.

Thứ ba, một số quy định về nội dung chi, mức chi cho công tác xử lý vi phạm hành chính chưa đầy đủ, cụ thể, gây khó khăn, vướng mắc cho các cơ quan trong quá trình triển khai thực hiện:

¹³ Thông tư số 117/2017/TT-BTC ngày 06/11/2017 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định quản lý và sử dụng kinh phí thực hiện chế độ áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc và tổ chức cai nghiện ma túy bắt buộc tại cộng đồng.

¹⁴ Thông tư số 19/2017/TT-BTC ngày 28/02/2017 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước cho công tác quản lý nhà nước về thi hành pháp luật xử lý vi phạm hành chính.

¹⁵ Thông tư số 01/2018/TT-BTC ngày 02/01/2018 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định việc quản lý và sử dụng kinh phí bảo đảm trật tự an toàn giao thông

Ngày 28/02/2017, Bộ trưởng Bộ Tài chính đã ban hành Thông tư số 19/2017/TT-BTC quy định việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước cho công tác quản lý nhà nước về thi hành pháp luật xử lý vi phạm hành chính với tổng số mười tám nội dung chi. Trong đó, có quy định nội dung chi “Chi hỗ trợ cán bộ, công chức làm công tác kiểm tra, đánh giá các văn bản, tài liệu trong hồ sơ xử phạt vi phạm hành chính, hồ sơ đề nghị áp dụng các biện pháp xử lý hành chính có nội dung phức tạp, phạm vi rộng, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích hợp pháp của nhiều cá nhân, tổ chức”¹⁶ nhưng khi quy định về mức chi thi Thông tư số 19/2017/TT-BTC chỉ quy định mức chi hỗ trợ cán bộ, công chức làm công tác kiểm tra, đánh giá các văn bản, tài liệu trong hồ sơ xử phạt vi phạm hành chính có nội dung phức tạp, phạm vi rộng, ảnh hưởng đến nhiều đối tượng¹⁷ mà không quy định mức chi hỗ trợ đối với cán bộ, công chức làm công tác kiểm tra, đánh giá các văn bản, tài liệu trong hồ sơ đề nghị áp dụng các biện pháp xử lý hành chính có nội dung phức tạp, phạm vi rộng, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích hợp pháp của nhiều cá nhân. Bên cạnh đó, một số quy định tại Thông tư số 19/2017/TT-BTC còn chưa bảo đảm sự rõ ràng, cụ thể như quy định tại khoản 17 Điều 3 Thông tư, dẫn đến khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện liên quan đến tiêu chí, hàm quyền và cách thức xác định hồ sơ phức tạp.

Thứ tư, trong một số trường hợp, việc thu tiền nộp phạt vi phạm hành chính của đối tượng vi phạm còn gặp khó khăn:

Thời gian qua, pháp luật hiện hành chưa có quy định về việc thu, nộp tiền phạt vi phạm hành chính đối với trường hợp cá nhân vi phạm hành chính sau khi đã làm thủ tục cấp thẻ lên tàu bay. Nghị định số 81/2013/NĐ-CP ngày 19/7/2013 của

Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật XLVPHC (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 97/2017/NĐ-CP) quy định có bốn hình thức thu, nộp tiền phạt. Trong đó, chỉ có quy định việc nộp phạt trực tiếp cho người có thẩm quyền xử phạt trong trường hợp xử phạt vi phạm hành chính không lập biên bản theo quy định tại khoản 1 Điều 56 Luật XLVPHC, trường hợp xử phạt vi phạm hành chính tại vùng sâu, vùng xa, biên giới, miền núi mà việc đi lại gặp khó khăn, trường hợp xử phạt trên biển hoặc ngoài giờ hành chính quy định tại khoản 2 Điều 87 Luật XLVPHC hoặc nộp phạt trực tiếp cho cảng vụ hoặc đại diện cảng vụ hàng không đối với trường hợp người bị xử phạt là hành khách quá cảnh qua lãnh thổ Việt Nam để thực hiện chuyến bay quốc tế xuất phát từ lãnh thổ Việt Nam; thành viên tổ bay làm nhiệm vụ trên chuyến bay quá cảnh qua lãnh thổ Việt Nam; thành viên tổ bay của hãng hàng không nước ngoài thực hiện chuyến bay quốc tế xuất phát từ lãnh thổ Việt Nam, mà chưa quy định đối với trường hợp cá nhân vi phạm hành chính sau khi đã làm thủ tục cấp thẻ lên tàu bay, thì việc thu, nộp tiền phạt sẽ thực hiện như thế nào. Điều này đã gây khó khăn, lúng túng cho các lực lượng có thẩm quyền xử phạt trong lĩnh vực hàng không dân dụng¹⁸.

Thứ năm, tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính vào ngân sách nhà nước chưa được thực hiện kịp thời do việc tiến hành tịch thu sung vào ngân sách nhà nước và thực hiện việc bán đấu giá hoặc tiến hành xử lý tang vật, phương tiện vi phạm hành chính (trong đó có việc xử lý phương tiện giao thông đường bộ vi phạm hành chính) còn chậm:

Hiện nay, việc tiến hành tịch thu sung vào ngân sách nhà nước và thực hiện việc bán đấu giá hoặc tiến hành xử lý tang vật, phương tiện vi phạm

¹⁶ Xem khoản 17 Điều 3 Thông tư số 19/2017/TT-BTC.

¹⁷ Xem điểm d khoản 2 Điều 4 và khoản 3 Điều 6 Thông tư số 19/2017/TT-BTC.

¹⁸ Ngày 30/11/2018, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 162/2018/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng (Nghị định này có hiệu lực thi hành từ ngày 15/01/2019 và thay thế Nghị định số 147/2013/NĐ-CP ngày 30/10/2013 của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hàng không dân dụng). Trong đó, khoản 2 Điều 38 Nghị định số 162/2018/NĐ-CP đã quy định “Cá nhân vi phạm hành chính sau khi đã làm thủ tục cấp thẻ lên tàu bay được nộp tiền phạt cho Cảng vụ hàng không hoặc đại diện Cảng vụ hàng không”.

hành chính (trong đó có việc xử lý phương tiện giao thông đường bộ vi phạm hành chính) còn chậm, xuất phát từ nhiều nguyên nhân¹⁹, trong đó có nguyên nhân xuất phát từ thủ tục tịch thu, bán đấu giá phương tiện mất rất nhiều thời gian, trải qua nhiều khâu như xác minh chủ sở hữu phương tiện, giám định, thông báo niêm yết, tra cứu hồ sơ để xác định phương tiện đó có nằm trong cơ sở vật chứng mà cơ quan chức năng đang truy tìm hay không, định giá, ra quyết định tịch thu, bán đấu giá. Một số phương tiện bị tạm giữ không còn giá trị sử dụng nhưng vẫn phải tiến hành đầy đủ các thủ tục theo quy định pháp luật. Bên cạnh đó, kinh phí cho việc thanh lý phương tiện bị tạm giữ còn hạn chế, trong khi thủ tục thanh lý rườm rà, phức tạp. Mặt khác, chưa có cơ chế trích lại kinh phí thu được từ bán, thanh lý phương tiện vi phạm hành chính nên gây nhiều khó khăn cho công tác xử lý phương tiện vi phạm hành chính.

3. Đề xuất, kiến nghị

Đề nghị thời tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc trong thực hiện các quy định pháp luật về quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt, góp phần nâng cao hiệu quả thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính, theo tác giả thời gian tới các cơ quan có thẩm quyền cần tiếp tục tập trung, nâng cao chất lượng trong công tác xây dựng, hoàn thiện thể chế và tổ chức thi hành pháp luật, cụ thể:

3.1. Về xây dựng, hoàn thiện thể chế

Thứ nhất, đề nghị Bộ Tài chính (i) Nghiên cứu, sớm có văn bản hướng dẫn hoặc đính chính quy định tại Thông tư số 19/2017/TT-BTC về sự thống nhất giữa nội dung quy định tại khoản 17 Điều 3 “*Chi hỗ trợ cán bộ, công chức làm công tác kiểm tra, đánh giá các văn bản, tài liệu trong hồ sơ xử phạt vi phạm hành chính, hồ sơ để nghị áp dụng các biện pháp xử lý hành chính có nội dung phức tạp, phạm vi rộng, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích hợp pháp của nhiều cá nhân, tổ chức...*” và điểm d khoản 2 Điều 4 Thông tư số 19/2017/TT-BTC “*Chi hỗ trợ cán bộ, công chức*

làm công tác kiểm tra, đánh giá các văn bản, tài liệu trong hồ sơ xử phạt vi phạm hành chính có nội dung phức tạp, phạm vi rộng, ảnh hưởng đến nhiều đối tượng: Mức chi tối đa 500.000 đồng/hồ sơ”; đồng thời, nghiên cứu sửa đổi, bổ sung Thông tư số 19/2017/TT-BTC theo hướng quy định cụ thể về tiêu chí, thẩm quyền và cách thức xác định hồ sơ phức tạp. (ii) Chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành, địa phương đánh giá cụ thể tình hình thực hiện các văn bản quy định về kinh phí trong công tác xử lý vi phạm hành chính, qua đó, tiến hành rà soát, nghiên cứu sửa đổi, bổ sung, ban hành mới các Thông tư (nếu thấy cần thiết) về quản lý, sử dụng, thanh toán, quyết toán kinh phí về xử lý vi phạm hành chính; nghiên cứu, đề xuất các giải pháp tăng cường điều tiết kinh phí phục vụ công tác xử lý vi phạm hành chính. (iii) Về lâu dài, Bộ Tài chính tham mưu, báo cáo Chính phủ báo cáo Quốc hội nghiên cứu, xem xét sửa đổi, bổ sung Luật ngân sách nhà nước năm 2015 và các văn bản có liên quan nhằm tạo cơ sở pháp lý trong việc thực hiện lâu dài và có hiệu quả nguồn tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính cũng như việc điều tiết nguồn kinh phí thu, chi từ xử phạt vi phạm hành chính trong các lĩnh vực nói chung và lĩnh vực an toàn giao thông nói riêng cho công tác xử lý vi phạm hành chính.

Thứ hai, đề nghị Bộ Tư pháp tiếp tục rà soát Luật XLVPHC, nghiên cứu đề xuất sửa đổi, bổ sung các quy định liên quan đến tang vật, phương tiện vi phạm hành chính. Đồng thời, nghiên cứu đề xuất sửa đổi quy định về quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt nhằm tạo cơ sở pháp lý trong việc thực hiện lâu dài và có hiệu quả nguồn tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính cũng như việc điều tiết nguồn kinh phí thu, chi từ xử phạt vi phạm hành chính trong các lĩnh vực nói chung và lĩnh vực an toàn giao thông nói riêng cho công tác xử lý vi phạm hành chính.

(Xem tiếp trang 66)

¹⁹ Báo cáo số 102/BC-BTP ngày 27/4/2018 của Bộ Tư pháp Báo cáo tình hình và kết quả thực hiện Thông báo kết luận của Phó Thủ tướng Thường trực Trương Hòa Bình về xử lý phương tiện giao thông đường bộ vi phạm hành chính.

Từ các phân tích nêu trên, có thể thấy rằng, vi phạm hành chính nhiều lần và thực hiện nhiều hành vi vi phạm hành chính là vấn đề còn có những cách hiểu khác nhau. Do vậy, việc nghiên cứu, phân tích, làm rõ những khía cạnh pháp lý có liên quan sẽ giúp cho việc thực thi, áp dụng pháp luật được thống nhất, góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo cáo tổng hợp kết quả điều tra, Dự án điều tra cơ bản “Thực tiễn thi hành một số quy định mới của Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012”, Viện Khoa học pháp lý (Bộ Tư

pháp) thực hiện năm 2018, do TS. Nguyễn Văn Cương làm chủ nhiệm.

2. Huỳnh Thị Sinh Hiền “Vấn đề lý luận về vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lý trong quy định của pháp luật Việt Nam”, Tạp chí Khoa học - Đại học Cần Thơ (2013).

3. Tờ trình số 49/TTr-BTP ngày 04/12/2018 của Bộ Tư pháp gửi Chính phủ về việc đề nghị xây dựng Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xử lý vi phạm hành chính.

4. Nghị quyết Hội nghị Chính phủ với địa phương và Phiên họp Chính phủ thường kỳ tháng 12 năm 2018 (Nghị quyết số 162/NQ-CP ngày 31/12/2018).

QUẢN LÝ TIỀN THU TỪ XỬ PHẠT VI PHẠM HÀNH CHÍNH, CHỨNG TỪ THU, NỘP TIỀN PHẠT - QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT, THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

(Tiếp theo trang 60)

Thứ ba, đề nghị Bộ Công an phối hợp với Bộ Tư pháp và các cơ quan liên quan nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung các quy định pháp luật hoặc ban hành theo thẩm quyền các văn bản hướng dẫn nhằm đơn giản hóa thủ tục tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính vào ngân sách nhà nước để đảm bảo đầy nhanh tiến độ và giảm các chi phí không cần thiết trong tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính.

3.2. Về tổ chức thi hành pháp luật

Thứ nhất, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí ngân sách nhà nước cấp cho công tác xử lý vi phạm hành chính, kịp thời phát hiện, đề xuất, kiến nghị các giải pháp để giải quyết, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cũng như chấn chỉnh các sai phạm, bảo đảm việc quản lý,

sử dụng kinh phí ngân sách nhà nước đúng mục đích, đúng nội dung, định mức, tiêu chuẩn, chế độ theo quy định pháp luật hiện hành.

Thứ hai, tiếp tục quan tâm, đầu tư kinh phí, cơ sở vật chất phục vụ cho công tác xử lý vi phạm hành chính nói chung; quan tâm đầu tư kinh phí thuê, mua sắm phương tiện, thiết bị nghiệp vụ phục vụ cho công tác xử phạt vi phạm hành chính nói riêng.

Thứ ba, tiếp tục tăng cường, nâng cao vai trò, trách nhiệm của Quốc hội, các cơ quan của Quốc hội, Hội đồng nhân dân các cấp, đại biểu Quốc hội, đại biểu Hội đồng nhân dân, Mặt trận tổ quốc Việt Nam, các tổ chức thành viên của Mặt trận và mọi công dân trong giám sát hoạt động của cơ quan, người có thẩm quyền xử lý vi phạm hành chính, trong đó có nội dung về quản lý tiền thu từ xử phạt vi phạm hành chính, chứng từ thu, nộp tiền phạt./